

А. О. Гелич, старший викладач кафедри господарського права і процесу Юридичного інституту «Інститут повітряного і космічного права» Національного авіаційного університету

«ЦІННІ ПАПЕРИ ЯК РЕКВІЗИТ ФОНДОВОГО РИНКУ»

Науково-практичний семінар щодо розвитку та удосконалення функціонування фондового ринку в Україні

За період з 11 по 13 листопада 2008 р. на кафедрі господарського права і процесу Юридичного інституту «ІПКП» Національного авіаційного університету було проведено науково-практичний семінар щодо розвитку і удосконалення функціонування фондового ринку в Україні на тему «Цінні папери як реквізит фондового ринку». Мета семінару – поглиблення знань щодо правового регулювання фондового ринку в Україні та його місця в світовому ринку капіталів, виходячи з концепції переходу України на ринкові відносини. Поставленій меті сприяв обмін досвідом спеціалістів в даній галузі.

Організатор проведення науково-практичного семінару – старший викладач кафедри господарського права і процесу Гелич А. О.

Головуючим науково-практичного семінару був д.е.н., професор Жук Л.А., який зауважив, що з метою активізації науково-дослідної роботи, забезпечення творчої професійної самореалізації особистості є проведення різних форм науково-дослідної і творчої роботи студентів, молодих учених, професорсько-викладацького складу ЮІ «ІПКП». Роль молоді щодо розвитку науки в інституті в контексті Болонського процесу займає провідне місце. Основними напрямками наукової діяльності є:

- проведення молодіжних науково-практичних конференцій;
- організація круглих столів;
- участь у міжнародних та всукраїнських наукових заходах;
- конкурсах наукових робіт;
- участі в олімпіадах;

налагодження міжвузівських наукових зв'язків.

Активну участь у проведенні науково-практичного семінару брав професорсько-викладацький склад кафедри господарського права і процесу ЮІ «ІПКП» НАУ.

Завідувач кафедри Корчак Н.М. вказала на головні завдання щодо організації та проведення науково-практичних семінарів кафедри за напрямками:

- становлення та напрями удосконалення функціонування фондового ринку в Україні;

- шляхи удосконалення вексельного законодавства;

- особливості здійснення державно-правового регулювання фондового ринку в Україні.

З доповідями виступили представники професорсько-викладацького складу:

Корчак Наталія Миколаївна – завідувач кафедри господарського права і процесу ЮІ «ІПКП» НАУ, к.ю.н., доцент. Законодавчо-правове регулювання фондового ринку України в світлі сучасного законодавства.

Горун Ольга Віталіївна – заступник декана юридичного факультету Київського університету економіки, туризму і прав, к.ю.н., доцент. Фінансово-правове забезпечення фондового ринку в Україні.

Беззуб Борис Степанович – завідувач кафедри комерційного та трудового права Інституту права МАУП, к.ю.н., професор. Деякі аспекти ліцензування торгівлі цінними паперами в Україні.

Гелич Алла Олександрівна – викладач кафедри господарського права і процесу Юри-

дичного інституту «ШКП» НАУ. Саморегульовані організації: питання удосконалення законодавчого регулювання.

Геліч Юлія Олександрівна — старший викладач кафедри господарського права і процесу Юридичного інституту «ШКП» НАУ. Тенденції розвитку фондового ринку в Україні.

Також з виступами були заслухані:

Л.Федорак — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Проблеми становлення та напрямки удосконалення функціонування ринку цінних паперів в Україні. В доповіді було наголошено на винятковій ролі ринку цінних паперів щодо залучення та нерозподілу вільних фінансових ресурсів в економіці, а також було досліджено проблеми становлення й напрямки удосконалення функціонування ринку цінних паперів в Україні. Федорак Л. зазначила, що основними завданнями на шляху формування ефективного ринку цінних паперів є вдосконалення законодавчої бази, запобігання порушенням законодавства в даній галузі, забезпечення прозорості ринку цінних паперів та інші.

О.Малиш — студент групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Вексель у сфері валютного регулювання: поняття та функції векселя (коментар перспективного законодавства). В ході доповіді автором було обґрунтовано доведено загальну потребу про необхідність докорінної зміни законодавства України в аспекті концепції правового регулювання вексельних розрахунків. Суть таких змін, на думку доповідача Малиш О., полягала б у запровадженні правила, відповідно до якого у разі видачі (передачі) векселя за договором, який передбачає застосування векселів як засобу розрахунків, зобов'язання з оплати товарів, робіт, послуг не вважаються припиненими, якщо інше не встановлене угодою сторін.

І.Литвинова — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Ринок муніципальних облігацій в Україні. Доповідачем зроблено аналіз ринку муніципальних облігацій в Україні, досліджено особливості його функціонування як важливого сегменту фондового ринку, у зв'язку з чим автором було наголошено на суттєвих перевагах цього виду фінансових заощаджень для муніципалітетів. Зокрема, облігації мають меншу вартість за-

позичення порівняно з кредитами; випуск муніципальних облігацій не потребує надання застави кредиторам; можна залучити широке коло інвесторів. Відтак, автором зроблено висновок, що досконале функціонування ринку місцевих позик прискорює обіг фінансових ресурсів, сприяє акумуляції тимчасово вільних коштів на регіональному рівні.

В.Ткаченко — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Механізм інвестиційної діяльності комерційних банків на ринку іпотечних цінних паперів. На початку виступу доповідачем було вказано мету доповіді, що спрямована на розроблення механізму інвестиційної діяльності комерційних банків на ринку іпотечних цінних паперів та формування пропозицій щодо перспектив його провадження в Україні. Адже від розвитку іпотечного ринку залежить активність діяльності комерційних банків на ньому. Ткаченко В. зазначила, що діяльність на ринку іпотечних цінних паперів є перспективним видом діяльності для українських комерційних банків, що забезпечує нові можливості для їх розвитку.

О.Проїша — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Перехід до бездокументарних цінних паперів як фактор розвитку фондового ринку України. Доповідачем зазначено, що проблемами і перспективами розвитку вітчизняного ринку цінних паперів переймаються чимало українських науковців, оскільки він виступає невід'ємною складовою фінансового ринку будь-якої держави. Проїша О. дійшла висновку, що перехід до бездокументарних випусків цінних паперів в Україні приведе до таких позитивних змін, як: збільшення потенційної бази цінних паперів для торгівлі на організованому ринку таких паперів в Україні; прискорення обігу цінних паперів і відповідно зростання ліквідності вторинного ринку та інші.

К.Марченко — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Проблематика правового регулювання професійних учасників ринку цінних паперів. В ході доповіді Марченко К. було обґрунтовано доведено необхідність подальшого дослідження й удосконалення правового регулювання професійних учасників ринку цінних паперів, що в свою чергу є важливою передумовою розвитку фондового ринку в Україні. Зроблений доповідачем

аналіз законодавства, яке визначає статус та діяльність посередників на ринку цінних паперів, засвідчив, що на сьогоднішній день воно перебуває на стадії свого становлення. Разом з тим, потребує перегляду правовий режим деяких видів професійної діяльності на ринку цінних паперів, зокрема депозитарної та організації торгівлі на ринку цінних паперів.

О. Рабазулькіна — студентка групи № 503 ЮІ «ПСКП» НАУ. Реформування депозитарної системи як передумова розвитку фондового ринку України. Рабазулькіна О. зазначила, що розвиток депозитарної системи України, створення стабільності й прозорості системи обліку прав власності на цінні папери є однією з важливих передумов поліпшення інвестиційного клімату в Україні. Доповідачем підкреслено, що на сьогоднішній день потребують вирішення наступні проблеми, котрі пов'язані із відсутністю централізованої системи обліку цінних паперів, що створює умови для корпоративних конфліктів, особливо тих, які пов'язані з діяльністю реєстраторів.

Г. Звичайца — студентка групи № 504 ЮІ «ПСКП» НАУ. Аналіз державно-правового регулювання ринків цінних паперів. Метою виступу студентки Звичайної Г. був аналіз особливостей еволюції державно-правового регулювання фондових ринків деяких зарубіжних країн та їх співвідношення з розвитком фондового ринку України.

В. Андреева — студентка групи № 503 ЮІ «ПСКП» НАУ. Відповідальність за правопорушення на ринку цінних паперів. Доповідь студентки Андреевої В. присвячена розгляду основних положень адміністративного, цивільного, кримінального законодавства за порушення на ринку цінних паперів, механізму реалізації відповідальності та такі порушення та аналізу судової практики.

О. Поліщук — студентка групи № 503 ЮІ «ПСКП» НАУ. Фінансові аналітики на ринку цінних паперів: криза довіри. Студенткою на початку доповіді було зазначено, що у більшості країн світу аналітики мають велику можливість впливати на ринок цінних паперів і, зокрема, на курс акцій конкретних компаній, сприяє цьому процесу й бурхливий розвиток ЗМІ, орієнтованих виключно на

висвітлення подій на фінансовому ринку. Окрему увагу в доповіді, особливо з огляду на сучасну фінансово-економічну кризу, приділено проблемам конфлікту інтересів у відносинах з аналітиком або інвестиційним радником з інвесторами. Саме її розв'язання має бути присвячена вітчизняна правова база.

М. Баранова — студентка групи № 503 ЮІ «ПСКП» НАУ. Загрози національній безпеці України у сфері функціонування вітчизняного фондового ринку. Доповідачем підкреслено, що розбудова системи забезпечення національної безпеки нашої держави об'єктивно потребує аналізу та систематизації загроз національній безпеці, зокрема, в економічній сфері. Так, автором виділено й проаналізовано загрози конституційно-правового, кримінально-правового, адміністративно-правового, господарсько-правового, цивільно-правового характеру.

С. Соколова — студентка групи № 503 ЮІ «ПСКП» НАУ. Місце фондового ринку в структурі фінансового ринку України. В своїй доповіді автором було підкреслено важливе місце фондового ринку в системі економіко-правових відносин. Зокрема, заголошено, що в літературі існують різні класифікації існуючих форм взаємовідносин на фінансово-економічному просторі. Також Соколова С. П. провела порівняльний аналіз таких понять як фінансовий ринок, фондовий ринок, ринок банківських позичок, ринок цінних паперів, валютний ринок. Відтак автором доповіді зроблено висновок, що в складі фінансового ринку виділяються його три основні структури складові: фондовий ринок, валютний ринок та кредитний ринок.

П. Сердюк — студентка групи № 504 ЮІ «ПСКП» НАУ. Правові особливості обігу цінних паперів українських емітентів на іноземних фондових ринках. В рамках обраної теми доповіді автором було зроблено акцент на таких проблемних питаннях як: впевненості інвестора щодо охорони його прав законодавством певної країни; право власності на цінні папери як на майно і про зобов'язальні права, що закріплені цінним папером та інші. В той же час Сердюк П. В. зазначила, що весь комплекс світових фінансових послуг ґрунтується на значній кількості і різноманітності фінансових інструментів, які істотно дивер-

сифікують валютні, фінансові і кредитні ризики інвестиційної діяльності. У зв'язку з цим автором підкреслено необхідність пошуку відповідних правових та технологічних рішень, що запобігають можливим втратам і прямим фінансовим збиткам.

Ю.Головка — студентка групи № 504 ЮІ «ШКП» НАУ. Цінні папери і фондовий ринок в контексті європейських прагнень України. На початку доповіді студенткою було підкреслено, що прагнення України приєднатись до Європейського співтовариства вимагає від нашої держави реальних дій з приведення чинного законодавства до загальноприйнятих Європейських стандартів, в тому числі, в питаннях обігу цінних паперів та функціонування фондового ринку. Відтак автором наводиться вичерпна класифікація цінних паперів України та вказуються особливості правового регулювання діяльності на фондовому ринку та процесу розміщення цінних паперів. Головка Ю.Ю. зроблено висновки про загальну потребу оновлення Господарського кодексу, Цивільного кодексу, Законів України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» і «Про іпотечні облигації» з метою врегулювання особливостей функціонування фондового ринку.

І.Спажева — студентка групи № 504 ЮІ «ППКП» НАУ. Вексельне законодавство: шляхи вдосконалення. На початку доповіді було обгрунтовано доведено важливість вексельного обігу в економіці нашої держави. Натомість студенткою зазначено ряд причин, які перешкоджають розвитку вексельного обігу в Україні, зокрема: втрата традицій і самої підприємницької психології; недостатність правових знань в даній галузі юристам, нотаріусам, суддям та іншим категоріям функціональних працівників; відсутність умінь і навиків для грамотного складання, оформлення вексельних зобов'язань. Автором обгрунтовано доцільність зміни та доповнень Закону України «Про обіг векселів в Україні» щодо питань відповідальності, визначення порядку розповсюдження бланків векселів та інших з метою уніфікації вексельного законодавства відповідно до міжнародних вимог.

О.Рожок — студент групи № 504 ЮІ «ШКП» НАУ. Особливості правового регу-

лювання вексельних правовідносин: історичний дискурс. Доповідач відповідно до поставленої мети, а саме, визначення етапів історичного розвитку правового регулювання вексельних зобов'язань і його впливу на сучасне законодавство України, в першу чергу вказав на коло науковців, які займалися дослідженням даного питання. Автором зроблено висновки, що вексель як грошовий документ існує понад 800 років. Еволюція вексельного законодавства, на думку студента, йшла в напрямі максимально гарантованого захисту інтересів вексельного кредитора і забезпечення суворого, невідворотного покарання вексельних боржників. Рожок О.В. вказав, що нормативна база, яка є основою регулювання випуску й обігу векселів прийнята ще на початку ХХ ст. Відтак назріла загальна потреба в удосконаленні, осучасненні вексельного законодавства України та його гармонізації з міжнародними нормами.

А.Сопінко — студентка групи № 503 ЮІ «ШКП» НАУ. Форма випуску цінних паперів: проблемні питання. Актуальність обраної теми доповіді обгрунтувала можливістю вираження акціонерами свого бажання щодо способу обліку належних їм цінних паперів. Також автором вказано на законодавчу можливість випуску цінних паперів у документарній та/або бездокументарній формі.

І.Бабич — студентка групи № 503 ЮІ «ППКП» НАУ. Фондовий ринок через призму класифікації за критеріями характеристики інструментів обігу. На початку доповіді автором було вказано на наявність в юридичній літературі значної кількості підстав щодо класифікації фондового ринку, які характеризують внутрішній зміст цього суспільного явища. Бабич І.А. чітко обгрунтовано думку, що наявність різноманітних видів класифікації фондового ринку надають можливості для комплексного аналізу взаємовідносин, які створюють систему фондового ринку та з'ясування ролі його окремих складових і суб'єктів ринку.

За результатами проведення засідання було відзначено доповіді науковців, які характеризуються високим науково-практичним рівнем, глибоким аналізом проблем становлення та напрямків удосконалення функціонування фондового ринку в Україні.

Головуючий за результатами проведення засідань вказав на високий потенціал і бажання працювати щодо вказаної проблематики науково-практичного семінару і прийшов до таких висновків:

у зв'язку з виявленням проблем функціонування фондового ринку в умовах сучасного розвитку продовжити наукове дослідження в межах підготовки до участі в

Міжнародній науковій конференції студентів та молодих учених «Політ-2009».

— відзначити кращі доповіді таких студентів: Сердюк Наталії, Бабич Ірини, Спажєвої Іриши, Соколової Євгенії, Головка Юлії;

рекомендувати доповіді, які мають які мають високий науковий рівень, до опублікування у Юридичному віснику та в інших видавцях.